

ІНСТИТУТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА

Т. РИМ
*кандидат юридичних наук,
суддя Господарського суду
Львівської області*

Інститут забезпечення позову посідає чільне місце в господарському процесі, адже покликаний підвищити ефективність прийнятого судом рішення та можливість його реального виконання. Водночас констатуємо, що позивач не завжди перемагає у спорі. Тому у випадку застосування заходів забезпечення позову, в задоволенні якого відмовлено судом, дотримання прав відповідача або осіб, які не беруть участі у справі, набуває особливої актуальності, адже такі заходи завжди є обмежувальними та здійснюють вплив на їхні права й обов'язки.

Відповідно до ч. 2 ст. 129 Конституції України рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом є однією з основних засад судочинства [1]. Відтак одне з ключових завдань процесуальних норм, які регламентують ужиття судом заходів до забезпечення позову, є досягнення балансу між правом позивача на ефективний захист свого порушеного права та правом відповідача заперечувати проти адресованих йому вимог у будь-який дозволений законом спосіб, не зазнаючи при цьому надмірних і невиправданих обмежень. З цього приводу Х. Шухатян зазначає, що принцип рівності сторін при вжитті заходів забезпечення позову набуває свого вираження у тому, що відповідачу, як рівній із позивачем у

господарському процесі стороні, повинна бути гарантована можливість захистити свої права та інтереси при застосуванні заходів забезпечення позову [2, 136].

Проблематику інституту забезпечення позову досліджували різні вчені-процесуалісти: В. Беянович [3], М. Картузов [4; 5], В. Комаров [6], П. Лютіков [7], Н. Іванюта [8], Є. Ятченко [9] та ін.

Метою цієї публікації є проведення аналізу проекту Господарського процесуального кодексу України (далі — проект ГПК України) [10] з урахуванням теоретичних розробок українських правознавців, вироблення пропозицій з удосконалення правового регулювання.

У проекті ГПК України міститься глава 10, присвячена правовому регулюванню забезпечення позову. Розробники відмовилися від окремої регламентації запобіжних заходів, хоча такі застосовуються відповідно до розділу V¹ чинного ГПК України [11]. Потрібно зауважити, що серед науковців немає єдиного підходу стосовно доцільності розмежування зазначених категорій в окремі інститути. До прикладу, П. Лютіков та К. Краснова дотримуються думки, що відмінні ознаки між аналізованими поняттями дають змогу констатувати факт існування інституту запобіжних заходів на самостійній основі [7, 30]. Вони наполягають, що

аналізовані категорії різняться за підставами, часом і метою застосування.

Натомість, на думку Є. Ятченка, як мета інституту запобіжних заходів — усунути перешкоди для здійснення прав суб'єктів господарювання, так і мета забезпечення позову — гарантувати належне і правильне виконання рішення господарського суду, є проміжними (етапними) в досягненні основної мети — здійснити захист прав суб'єкта господарювання [9, 86].

Що стосується часу застосування, то запобіжні заходи дійсно застосовуються винятково до подання позову та порушення провадження у справі. Однак відповідно до ч. 3 ст. 433 ГПК України після подання заявником позовної заяви діють як заходи забезпечення позову [11]. Наведене наводить на думку, що аналізовані поняття настільки близькі за своєю суттю, що одне з них трансформується в інше лише внаслідок порушення господарським судом провадження у справі. До того ж з аналізованої норми закону потрібно зробити висновок, що запобіжні заходи та заходи забезпечення позову не можуть існувати чи бути застосовані судом «паралельно», одночасно. За чинним ГПК України господарський суд після порушення провадження у справі вправі здійснювати дії, які є ідентичними до запобіжних заходів: у певних випадках витребувати докази, накладати арешт на майно.

Подібних аргументів дотримуються й інші вчені. Зокрема, Є. Ятченко запропонував розглядати запобіжні заходи та заходи забезпечення позову як два види забезпечувальних заходів [9, 86]. М. Картузов також доводить доцільність об'єднання зазначених заходів в одну категорію — «забезпечувальні заходи», оскільки загальною головною метою запобіжних заходів і заходів забезпечення позову є забезпечення виконання майбутнього рішення господарського суду [4, 14]. Продовжуючи дослідження у цій сфері, М. Кар-

тузов дійшов висновку, що попереджувальні заходи (або ж запобіжні заходи. — Т. Р.), заходи забезпечення позову та інші забезпечувальні заходи є видами інституту забезпечувальних заходів у господарському процесі України [5, 22].

Розробники проекту ГПК України очевидно виходили з аналогічних міркувань, об'єднавши в одній главі забезпечувальні заходи. Відповідно до ч. 2 ст. 137 забезпечення позову допускається як *до пред'явлення позову*, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може суттєво утруднити чи унеможливити: виконання рішення суду; ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав та інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду [10].

У контексті аналізу пропонованої норми варто звернути увагу на такі два аспекти. По-перше, підставою застосування превентивних (попереджувальних) заходів є загроза унеможливлення чи суттєвого утруднення ефективного захисту або поновлення порушених чи оспорюваних прав та інтересів позивача, а підставою застосування заходів забезпечення позову — загроза унеможливлення чи суттєвого утруднення виконання рішення суду.

По-друге, і це є критичним зауваженням, розробники проекту ГПК України допустили некоректні термінологічні формулювання. Річ у тому, що відповідну главу названо «Забезпечення позову», тимчасом як уже доводилося вище, що, власне, забезпечення позову є лише одним із видів забезпечувальних заходів. Очевидно, є не зовсім логічним забезпечувати позов, якого фактично ще не подано, та й, зрештою, невідомо чи такий буде подано. Тому доцільно назвати аналізовану нами главу проекту ГПК України «Забезпечувальні заходи».

Відповідно до ч. 1 ст. 137 проекту ГПК України господарський суд за зая-

вою учасника справи має право вжити передбачених у ст. 138 заходів забезпечення позову. Як убачається з положень ст. 42, до учасників справи належатимуть позивач, відповідач, треті особи, заявник і боржник для наказного провадження, відповідні державні органи у разі представництва інтересів інших осіб.

У результаті аналізу запропонованої норми варто акцентувати увагу на такому. По-перше, проект ГПК України розширює коло осіб, які наділені правом ініціювати питання забезпечення позову, адже до учасників справи належать, зокрема, треті особи. Якщо можливість подання заяви про забезпечення позову від третьої особи з самостійними вимогами є зрозумілою та виправданою (оскільки така користується всіма правами позивача), то можливість подання такої заяви від третьої особи без самостійних вимог є дискусійною та не зовсім зрозумілою. Аналогічний висновок стосується й органів державної влади, які представляють інтереси інших осіб, до прикладу, тих же третіх осіб без самостійних вимог.

По-друге, на відміну від чинного ГПК України, проект усуває суд від ініціативи в питанні забезпечення позову. Таким чином, розвивається принцип змагальності сторін, а суд утверджується у ролі арбітра. Саме на сторін як на зацікавлених в ефективному захисті прав покладається можливість подання заяви про забезпечення позову, а тому така новела видається виправданою та вдалою.

Стаття 138 проекту ГПК України визначає заходи забезпечення позову, які можуть бути вжиті судом. Серед них варто виокремити *зупинення продажу майна*, якщо подано позов про визнання права власності на це майно, або про виключення його з опису і про зняття з нього арешту.

На наше переконання, необхідність такого виду забезпечення позову є дискусійною. Річ у тому, що він може бути

використаний для зупинення виконання судових рішень, які набрали законної сили та перебувають у стадії виконання, а тому може порушити принцип *«res judicata»*. Нагадаємо, зазначений принцип означає повагу до остаточного судового рішення, яке повинно виконуватися без невиправданих затримок. На важливості дотримання цього принципу, який є складовим принципом правової визначеності, звертає особливу увагу Європейський суд з прав людини у своїх численних рішеннях. Безумовно, можливість вчинення таких дій залежить від суду, який розглядає відповідну заяву, однак сама наявність (допуск) у законі такого варіанта поведінки може створити підґрунтя для зловживань.

Очевидно подібними мотивами керувався і Пленум Верховного Суду України, який у п. 2 постанови від 22 грудня 2006 р. № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» вказав на недопустимість забезпечувати позов шляхом зупинення виконання судових рішень, що набрали законної сили [12]. Пленум Вищого господарського суду України звертає увагу в п. 2 постанови від 26 грудня 2011 р. «Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову», що не можуть забезпечуватися заходами, зазначеними у ст. 67 ГПК України, інші, крім позовних, вимоги (наприклад, пов'язані зі здійсненням повороту виконання судового рішення, зі зміною способу та порядку його виконання тощо) [13].

Одним із цікавих аспектів дослідження заходів забезпечення позову є питання про те, чи потрібно при розгляді такої заяви аналізувати позов на предмет вірогідності його задоволення та обґрунтованості. Вважаємо, що відповідь на це запитання може бути ствердною. Річ у тому, що Пленум Верховного Суду України в постанові

від 22 грудня 2006 р. № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову» звертає увагу на обов'язок суду пере-свідчитися, зокрема, у тому, що між сторонами дійсно виник спір та існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову [12]. При цьому, на нашу думку, реальність такої загрози повинна оцінюватися, зокрема, і шляхом оцінки вірогідності задоволення позову, його аргументованості та вмотивованості. Безумовно, суд у такому випадку не визначає переможця у спорі, але повинен здійснити попередній та загальний правовий аналіз вимоги позивача. До прикладу, навряд чи можна вжити заходів до забезпечення позову за позовом, який містить взаємовиключні вимоги, або ж за завідомо безпідставним позовом.

Не можна залишити поза увагою і процедури розгляду заяви про забезпечення позову. За загальним правилом, визначеним у ч. 3 ст. 141 проекту ГПК України, суд, розглядаючи заяву про забезпечення позову, може *викликати особу*, що подала заяву про забезпечення позову, для надання пояснень або додаткових доказів, які підтверджують необхідність забезпечення позову, або для з'ясування питань, пов'язаних із зустрічним забезпеченням [10].

Видається, що в такому разі закон не вимагатиме проведення судового засідання, оскільки у ч. 4 ст. 141 проекту ГПК України встановлено правило, коли таке засідання проводиться. Так, у виключних випадках, коли наданих заявником пояснень і доказів недостатньо для розгляду заяви про забезпечення позову, суд може призначити її розгляд у судовому засіданні з викликом сторін.

Насправді провести розмежування між частинами 3 та 4 ст. 141 проекту ГПК України в частині підстав для виклику заявника та призначення

судового засідання непросто. Підставою виклику заявника є потреба у наданні пояснень або додаткових доказів, що підтверджують необхідність забезпечення позову, а підставою призначення судового засідання у *виключних* випадках — коли таких пояснень і доказів недостатньо для розгляду відповідної заяви.

Крім того, у ч. 1 ст. 141 проекту ГПК України передбачається, що заява про забезпечення позову розглядається судом не пізніше двох днів із дня її надходження без повідомлення учасників справи. На нашу думку, це означатиме, що, за загальним правилом, без повідомлення учасників справи відповідна заява буде розглядатися судом у межах дводенного строку, з урахуванням можливості виклику заявника для надання додаткових пояснень. Коли ж виникає потреба у призначенні судового засідання з викликом представників сторін, то строки проведення такого засідання залишаються надто стислими. Тому рекомендуємо доповнити ст. 141 проекту ГПК України положенням про встановлення додаткового строку для розгляду заяви про забезпечення позову в судовому засіданні. До прикладу, можливо визначити додатковий дводенний строк для проведення такого засідання, який обчислювався б із часу виявлення судом недостатності пояснень чи доказів для розгляду відповідної заяви, але не більше п'яти днів із часу подання заяви про забезпечення позову.

Однією з ключових новел проекту ГПК України є зустрічне забезпечення, яке покликане гарантувати належне відшкодування можливих збитків, завданих забезпеченням позову.

Відповідно до ч. 1 ст. 142 проекту ГПК України суд може вимагати від особи, яка звернулася із заявою про забезпечення позову, забезпечити відшкодування можливих збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову (зустрічне забез-

печення). До того ж у п. 6 ч. 1 ст. 140 проекту ГПК України пропонується, щоб сам заявник при поданні заяви про забезпечення позову надавав суду пропозиції щодо зустрічного забезпечення [10].

Однак, якщо господарський суд матиме лише право (не обов'язок) вимагати зустрічне забезпечення, то постає проблема вироблення критеріїв застосування такого забезпечення. Видається, що можливість або ж необхідність ужиття заходів зустрічного забезпечення залежатиме від предмета спору, виду забезпечення позову, оцінки вірогідності завдання збитків відповідачу, оцінки вірогідності задоволення позовних вимог тощо.

Крім того, варто акцентувати увагу на тому, що у ч. 4 ст. 142 проекту ГПК України передбачено, що якщо *клопотання про зустрічне забезпечення* подане після застосування судом заходів забезпечення позову, питання зустрічного забезпечення вирішується судом у судовому засіданні протягом десяти днів після подання такого клопотання. Очевидно, що правом подання такого клопотання повинна бути наділена лише особа, до якої заходи забезпечення позову застосовуються, яка зазнає певних обмежень і може зазнати збитків у зв'язку з застосуванням таких заходів. Найчастіше такою особою є відповідач.

Правила визначення розміру зустрічного забезпечення містяться у ч. 3 ст. 142 проекту ГПК України. Так, розмір зустрічного забезпечення визначається судом з урахуванням обставин справи. Заходи зустрічного забезпечення позову мають бути співмірними із заходами забезпечення позову, застосованими судом, та розміром збитків, яких може зазнати відповідач у зв'язку з забезпеченням позову [10]. Як бачимо, суд, визначаючи конкретний захід зустрічного забезпечення, повинен досягти балансу та рівноваги в обмеженні прав як позивача, так і відповіда-

ча. Це завдання досягається шляхом оцінки як конкретного заходу забезпечення позову, його впливу на господарську діяльність відповідача, ступеня обмеження прав такої особи у взаємозв'язку з предметом позову, так і вірогідності завдання збитків відповідачу, а також розміру цих збитків. При цьому суд повинен враховувати й аргументи позивача, адже зустрічним забезпеченням обмежуються і його права. Отже, і тут суд наділяється достатньо широкими повноваженнями з тлумачення оціночних понять, що покладає на нього відповідальність за правильність ужиття відповідних заходів і глибоке обґрунтування ухваленого судового рішення.

Ще однією позитивною новелою у сфері забезпечення позову є можливість заміни одного заходу забезпечення іншим. Так, відповідно до ч. 1 ст. 144 проекту ГПК України за клопотанням учасника справи суд може допустити заміну одного заходу забезпечення позову іншим. По-перше, вкотре доводиться констатувати, що в умовах зміцнення та розвитку принципу змагальності, відповідне клопотання мало би бути подано лише тими учасниками спору, які безпосередньо зацікавлені у цьому: заявником або ж відповідачем, чії права тимчасово обмежено.

По-друге, проект ГПК України пропонує встановити занадто жорсткий строк розгляду такої заяви — не пізніше наступного дня. Проте нескладно змодельовати ситуацію, коли така заява надходить наприкінці дня, тому в такому випадку її потрібно розглянути наступного дня, що достатньо проблематично реалізувати на практиці. З огляду на це варто такий період обмежити принаймні дводенним строком.

По-третє, необхідно запропонувати доповнити ст. 144 проекту ГПК України положеннями, які визначають підстави для вчинення відповідної процесуальної дії. До прикладу, враховуючу ту обставину, що конкретний вид забезпе-

чення позову має бути адекватним позовним вимогам, пропонується запровадити правило, за яким зміна предмета позову може мати наслідком скасування заходів забезпечення позову або бути підставою для зміни виду забезпечення позову не лише за клопотанням заявника, а й за ініціативою суду. Зазначене дасть змогу зменшити можливості несумлінним позивачам маніпулювати предметом спору. Адже часом такі особи мають приховану мету — отримати заходи забезпечення позову, а не рішення у справі.

Одним із важливих елементів дотримання рівності прав сторін господарського процесу є можливість реагування суду на зміну обставин (правовідносин) між сторонами спору, або ж отримання інших доказів, які спростовують можливість вжиття заходів забезпечення позову. Х. Шухатян зазначає, що для відповідача процесуальним законом не встановлено гарантій скасування заходів забезпечення позову [2, 137].

Дійсно, чинний ГПК України не містить положень, які б давали змогу господарському суду скасовувати вжиті ним же заходи забезпечення позову: чи то за заявою заінтересованої сторони, чи то за власною ініціативою. Оскільки заява про вжиття таких заходів, як правило, повинна розглядатися без участі сторін спору, то суд при ухваленні відповідного рішення використовує докази, подані заявником. На аналогічну проблематику звертає увагу Н. Іванюта [8, 189]. Це зумовлює потребу врегулювати процедуру подання доказів і відповідачем, який повинен був мати право спростувати всі вимоги заявника в частині забезпечення позову. Очевидно, з огляду на такі міркування, проект ГПК України передбачає окремою статтею можливість скасування заходів забезпечення позову.

У частинах 1 та 2 ст. 146 проекту ГПК України передбачено, що суд може скасувати заходи забезпечення позову з власної ініціативи або за вмотивова-

ним клопотанням учасника справи. Клопотання про скасування заходів забезпечення позову розглядається у судовому засіданні не пізніше п'яти днів із дня надходження його до суду.

Недосконалість цих пропозицій полягає у тому, що проект ГПК України нечітко визначає процедури вчинення відповідних дій судом. Якщо суд має право з власної ініціативи скасувати заходи забезпечення позову, то який порядок його дій у такому разі? Чи може суд це зробити без виклику сторін у будь-який час? Крім того, не зрозуміло, кого потрібно викликати в судове засідання для розгляду клопотання про скасування заходів забезпечення позову. Річ у тому, що ст. 141 проекту ГПК України передбачає обов'язок суду викликати в судове засідання сторін для розгляду заяви про забезпечення позову. Аналогічно, на нашу думку, потрібно викликати в судове засідання, власне, лише сторін, а не всіх інших учасників справи. Проте існує ще одна категорія осіб, яких варто повідомляти про вчинення відповідних дій — це особи, які хоч і не є учасниками справи, однак забезпечення позову впливає на їхні права та обов'язки.

Підбиваючи підсумки, варто зазначити про таке. Аналіз положень проекту ГПК України утверджує переконання у дієвості інституту забезпечення позову. Найбільш прогресивними новелами, на нашу думку, є запровадження зустрічного забезпечення, можливості зміни одного виду забезпечення іншим, виключення суду з числа ініціаторів забезпечення. Водночас удосконаленню правового регулювання сприятимуть такі пропозиції.

Зміна назви глави 10 проекту ГПК України з «Забезпечення позову» на «Забезпечувальні заходи» скерує наукові дискусії щодо співвідношення цих правових понять у нове русло, адже дасть змогу згрупувати попереджувальні, превентивні заходи та заходи

забезпечення позову в одному правовому інституті.

Крім цього, потребує чіткого визначення коло суб'єктів, які уповноважені звертатися до суду із заявами (клопотаннями) про забезпечення позову, зміну одного виду забезпечення іншим, застосування зустрічного забезпечення, скасування заходів забезпечення. Зокрема, пропонуємо надати право подавати заяву:

- про забезпечення позову — прокурору, позивачу та третій особі з самостійними вимогами;
- про застосування зустрічного забезпечення — особі, права якої тимчасово обмежено у зв'язку з вжиттям заходів забезпечення позову;

- про зміну одного виду забезпечення іншим та про скасування забезпечення позову — стороні спору.

Удосконалення потребують також процедури розгляду окремих заяв при вирішенні питання про забезпечення позову. Наприклад, розгляд заяви про забезпечення позову з викликом сторін у судовому засіданні повинен відбуватися не пізніше п'яти днів із часу подання такої заяви. А зміна предмета спору позивачем повинна тлумачитись як самостійна підстава для зміни чи скасування забезпечувальних заходів. При цьому право ініціювати зміну відповідних заходів або ж їхнє повне скасування варто надати не лише сторонам справи, а й суду.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page3>
2. Шухатян Х. О. До питання захисту інтересів відповідача при реалізації заходів забезпечення позову у господарському процесі / Х. О. Шухатян // Право і суспільство. — 2013. — № 6.2. — С. 135–139.
3. Беяневич В. Е. Господарський процесуальний кодекс України: (четверте видання, із змінами і допов. станом на 01.08.2014 р.) : наук.-практ. комент. / В. Е. Беяневич. — Київ : Юстініан, 2014. — 1304 с.
4. Картузов М. Ю. Запобіжні заходи в господарському процесі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право / Картузов Михайло Юрійович. — Одеса, 2010. — 21 с.
5. Картузов М. Ю. Предупредительные меры в хозяйственном процессе: опыт Украины и зарубежных стран : монографія / М. Ю. Картузов. — Одеса : Феникс, 2014. — 248 с.
6. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути : монографія / В. В. Комаров, К. В. Гусаров, Н. Ю. Сакара [та ін.] ; за ред. В. В. Комарова. — Харків : Право, 2016. — 848 с.
7. Лютіков П. С. Інститут запобіжних заходів у господарському судочинстві: питання теорії та практики / П. С. Лютіков, К. В. Краснова // Науковий вісник Херсонського державного університету. — 2014. — Вип. 2. — Т. 2. — С. 26–31. — (Серія «Юридичні науки»).
8. Іванюта Н. В. Захист та гарантії права відповідача в процесі реалізації забезпечення позову в господарському судочинстві / Н. В. Іванюта // Часопис Київського університету права. — 2010. — № 3. — С. 188–191.
9. Ятченко Є. О. Забезпечувальні заходи в господарському процесі України та у міжнародному комерційному арбітражі / Є. О. Ятченко // Судова апеляція. — 2016. — № 3. — С. 84–91.
10. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : проект Закону України від 23 березня 2017 р. № 6232 (зі змінами за результатами першого читання) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415
11. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-ХІІ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/page2>
12. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 9 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va009700-06>
13. Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову: постанова пленуму Вищого господарського суду України від 26 грудня 2011 р. № 16 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0016600-11>

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996, № 254k/96-VR]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page3>
2. Shukhatian Kh. O. Do pytannia zakhystu interesiv vidpovidacha pry realizatsii zakhodiv zabezpechennia pozovu u hospodarskomu protsesi [To the question of protecting the defendant's interests in the implementation of measures to secure a claim in the economic process], *Pravo i suspilstvo*, 2013, no. 6.2, pp. 135–139.
3. Belianevych V. E. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: (chetverte vydannia, iz zminamy i dopov. stanom na 01.08.2014 r.) [Economic Procedural Code of Ukraine: (fourth edition, with amendments and supplements, as of 01.08.2014)], Kyiv: Iustinian, 2014, 1304 p.
4. Kartuzov M. Iu. Zapobizhni zakhody v hospodarskomu protsesi [Preventive measures in the economic process], Odesa, 2010, 21 p.
5. Kartuzov M. Yu. Predupreditelnye mery v khozyaystvennom protsesse: opyt Ukrainy i zarubezhnykh stran [Preventive measures in the economic process: the experience of Ukraine and foreign countries], Odesa: Feniks, 2014, 248 p.
6. Tsyvilne sudochynstvo Ukrainy: osnovni zasady ta instytuty [Civil Justice of Ukraine: Basic Principles and Institutions], Kharkiv: Pravo, 2016, 848 p.
7. Liutikov P. S., Krasnova K. V. Instytut zapobizhnykh zakhodiv u hospodarskomu sudochynstvi: pytannia teorii ta praktyky [Institute for Preventive Measures in Economic Proceedings: Issues of Theory and Practice], *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 2014, Issue 2, vol. 2, pp. 26–31.
8. Ivaniuta N. V. Zakhyst ta harantii prava vidpovidacha v protsesi realizatsii zabezpechennia pozovu v hospodarskomu sudochynstvi [Protection and guarantees of the rights of the defendant in the process of implementing the claim in economic legal proceedings], *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2010, no. 3, pp. 188–191.
9. Iatchenko Ie. O. Zabezpechuvalni zakhody v hospodarskomu protsesi Ukrainy ta u mizhnarodnomu komertsiinomu arbitrazhi [Provisional measures in the economic process of Ukraine and in international commercial arbitration], *Sudova apeliatsiia*, 2016, no. 3, pp. 84–91.
10. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: projekt Zakonu Ukrainy vid 23 bereznia 2017 r. № 6232 (zi zminamy za rezultatamy pershoho chytannia) [On amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine and other legislative acts: Draft Law of Ukraine dated March 23, 2017 № 6232 (with changes as a result of the first reading)]. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415
11. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 6 lystopada 1991 r. № 1798-XII [The Commercial Procedural Code of Ukraine of November 6, 1991, № 1798-XII]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/page2>
12. Pro praktyku zastosuvannia sudamy tsyvilnoho protsesualnoho zakonodavstva pry rozhladi zaiav pro zabezpechennia pozovu: postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 22 hrudnia 2006 r. № 9 [On the practice of using the courts of civil procedural law when considering applications for the securing of a claim: the resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of December 22, 2006 № 9]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va009700-06>
13. Pro deiaki pytannia praktyky zastosuvannia zakhodiv do zabezpechennia pozovu: postanova plenumu Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy vid 26 hrudnia 2011 r. № 16 [Some questions about the practice of applying measures to secure a claim: the resolution of the Plenary Session of the Supreme Economic Court of Ukraine dated December 26, 2011, № 16]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0016600-11>

Рим Т. Інститут забезпечення позову: новели законодавства

Анотація. Стаття присвячена аналізу проекту Господарського процесуального кодексу України в частині регулювання забезпечення позову. Проект пропонує запровадити численні новели правового регулювання: зустрічне забезпечення, зміна одного виду забезпечення іншим, скасування забезпечення, виключення суду з числа ініціаторів забезпечення позову. Проаналізовано доцільність об'єднання в одній главі як превентивних заходів, так і заходів забезпечення позову. Конкретизовано коло суб'єктів, які мають право звертатися до суду з заявами про забезпечення позову, зустрічне забезпечення, зміну чи скасування заходів забезпечення позову. Досліджено питання процедур розгляду судом відповідних заяв та виявлено прогалини у їх регулюванні. Обґрунтовано доцільність визначення додаткової підстави для зміни чи скасування заходів забезпечення позову.

Ключові слова: забезпечення позову, зустрічне забезпечення, забезпечувальні заходи, превентивні заходи.

Рим Т. Институт обеспечения иска: новеллы законодательства

Аннотация. Статья посвящена анализу проекта Хозяйственного процессуального кодекса Украины в части регулирования обеспечения иска. Проект предлагает ввести многочисленные новеллы правового регулирования: встречное обеспечение, изменение одного вида обеспечения другим, отмена обеспечения, исключение суда из числа инициаторов обеспечения иска. Проанализирована целесообразность объединения в одной главе как превентивных мер, так и мер обеспечения иска. Конкретизирован круг субъектов, которые вправе обращаться в суд с заявлениями об обеспечении иска, встречном обеспечении, изменении или отмене мер обеспечения иска. Исследован вопрос процедур рассмотрения судом соответствующих заявлений и выявлены пробелы в их регулировании. Обоснована целесообразность определения дополнительного основания для изменения или отмены мер обеспечения иска.

Ключевые слова: обеспечение иска, встречное обеспечение, обеспечительные меры, превентивные меры.

Rym T. Institute for Securing a Lawsuit: Novels of Legislation

Annotation. The article is devoted to the analysis of the draft of Commercial Procedural Code of Ukraine within regulation of ensuring of a suit. The draft Code proposes to introduce numerous novelties of legal regulation: counter-ensuring, change of one type of ensuring to another, cancellation of the ensuring, exclusion of the court from the initiators of the claim. The expediency of combining in one chapter both preventive measures and measures to ensure a claim is analyzed. A range of subjects has been specified that have the right to claim to the court for suit ensuring, counter-ensuring, change or cancellation of suit ensuring measures. The issue of the procedures for review by the court of relevant applications was investigated and the gaps in their regulation were identified. The expediency of determining an additional basis for changing or canceling the suit ensuring measures is substantiated.

Key words: ensuring of a suit, counter-ensuring, ensuring measures, preventive measures.